

شیوه نامه اجرایی آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)

مقدمه

به استناد بندهای ۲، ۸ و ۱۲ ماده ۳ آیین نامه شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مصوب ۹۳/۷/۲۸)، آیین نامه زیر تدوین و به اجرا گذاشته می شود:

* ماده ۱:

هدف

هدف از تدوین این آیین نامه تنظیم امور آموزش دانشگاهی برای تربیت نیروی انسانی متعهد، متخصص و متناسب با نیازهای جامعه و ایجاد هماهنگی در فعالیتهای آموزشی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور و استفاده بهینه از ظرفیتهای موجود در جهت ارتقای سطح کیفی آموزش دانشجویان است.

* ماده ۲:

تعاریف

۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۲. دانشگاه: منظور هر یک از دانشگاهها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی (اعم از دولتی و غیردولتی) است که دارای مجوز تأسیس از مراجع ذیربط بوده و مجری هر یک از دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته هستند.
۳. آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی بدون پرداخت هزینه در دانشگاههایی است که از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند.
۴. دانشجو: فردی است که در یکی از دوره های آموزش عالی برابر ضوابط معین پذیرفته شده، ثبت نام کرده و مشغول به تحصیل است.
۵. حضوری: منظور شیوه ای از آموزش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای آموزشی دانشگاه شرکت می کند.
۶. غیر حضوری: منظور شیوه ای از آموزش است که حضور فیزیکی دانشجو در فعالیتهای آموزشی الزامی نیست.
۷. نیمه حضوری: منظور شیوه ای از آموزش است که بخشی از آن به صورت حضوری و بخشی از آن به صورت غیر حضوری انجام می شود.
۸. راهنمای آموزشی: عضو هیئت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می شود تا راهنمای تحصیلی دانشجو از تاریخ ورود تا دانش آموختگی باشد.
۹. برنامه درسی: منظور مجموعه به هم پیوسته ای از دروس هر رشته تحصیلی است که هدف مشخصی را دنبال می کند و برنامه آن توسط شورای عالی به تصویب رسیده است.
۱۰. واحد درسی: مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به صورت نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی ۴۸ ساعت، کارآموزی و کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می شود.
۱۱. درس جبرانی: درسی است که به تشخیص گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود و یا مهارت دانشجو در آغاز یا طی دوره تحصیلی مربوط ضروری است.

۱۲. رشته تحصیلی: یکی از شعب فرعی از گروه‌های علمی است که به لحاظ موضوع کاملاً مشخص است و از موضوعات گروه‌های علمی دیگر متمایز بوده و حداقل به یک کارآیی مشخص می‌انجامد.
۱۳. گرایش تحصیلی: هر یک از شعب یک رشته تحصیلی که ناظر بر تخصص آن باشد، که اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدهای رشته کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها بیشتر باشد.
۱۴. دوره کاردانی پیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره متوسطه آغاز می‌شود و شامل دانش‌آموختگانی است که بدون گذراندن دوره پیش دانشگاهی وارد دوره کاردانی شده و حداقل با گذراندن ۶۸ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب رشته تحصیلی به دریافت مدرک کاردانی منتهی می‌شود.
۱۵. دوره کاردانی ناپیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره متوسطه آغاز می‌شود و شامل دانش‌آموختگانی است که با گذراندن دوره پیش دانشگاهی وارد دوره کاردانی شده و حداقل با گذراندن ۶۸ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب رشته تحصیلی به دریافت مدرک کاردانی منتهی می‌شود.
۱۶. دوره کارشناسی پیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره متوسطه آغاز می‌شود و حداقل با گذراندن ۱۳۰ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می‌شود.
۱۷. دوره کارشناسی ناپیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) آغاز می‌شود و حداقل با گذراندن ۶۸ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می‌شود.
۱۸. گروه آزمایشی: مجموعه رشته‌های مختلف تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمونی مشترک، دسته‌بندی می‌شود.
۱۹. گروه آموزشی: بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی دارای تخصص مشترک در یک رشته علمی است که با ایجاد و راه‌اندازی آن رشته تحصیلی، در دانشگاه تشکیل می‌شود.
۲۰. شورای آموزشی: یکی از شوراهای تخصصی اولین سطح سیاستگذاری بخشی دانشگاه می‌باشد که در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی به ریاست معاون آموزشی تشکیل می‌شود و نسبت به سیاستگذاری و برنامه‌ریزی به منظور ایجاد هماهنگی در امور اجرایی در بخش مربوط و ارائه به شورای دانشگاه و هیأت رئیسه اقدام می‌نماید. شورای آموزشی می‌تواند اختیارات مشخص شده در این آیین‌نامه را به گروه آموزشی یا کمیته منتخب تفویض کند.
۲۱. دانش‌آموخته: فردی است که یکی از دوره‌های تحصیلی را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوط را دریافت کرده باشد.
۲۲. نیمسال تحصیلی: هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی است.
۲۳. دوره تابستان: شامل ۶ هفته آموزش و یک هفته امتحانات پایانی است.

*** ماده ۳:**

شرایط عمومی و اختصاصی ورود به دوره

۱-۳. داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات وزارت

۲-۳. احراز توانمندی علمی مطابق مصوبات وزارت

*** ماده ۴:**

نحوه اجرای دوره

آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام واحدی و به زبان فارسی انجام می‌شود.

تبصره ۱: دانشگاه اختیار دارد در صورت توانایی، برنامه درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی را منحصراً برای دانشجویان خارجی در صورتی که به حدنصاب لازم برای تشکیل کلاس برسد با رعایت ضوابط و مقررات مربوط به زبان انگلیسی ارائه نماید.

ماده ۵:

دانشگاه موظف است برنامه‌های آموزشی و درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت را برای دوره‌ای که در آن با مجوز شورای گسترش آموزش عالی دانشجو پذیرفته است، اجرا نماید.

- تبصره ۱: دانشگاه اختیار دارد حداکثر ده درصد از واحدهای درسی هر دوره را با اولویت دروس پایه و عمومی به جز دروس مجموعه معارف اسلامی و فارسی عمومی به صورت الکترونیکی (مجازی) با تأکید بر محتوای الکترونیکی و رعایت استانداردهای مصوب وزارت ارائه نماید.

ماده ۶:

دانشگاه موظف است برای هدایت تحصیلی دانشجو از زمان پذیرش، یکی از مدرسان مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو را به عنوان راهنمای آموزشی تعیین و اعلام کند.

ماده ۷:

دانشجو در هر نیمسال تحصیلی لازم است حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۰ واحد درسی انتخاب کند. حداکثر واحد مجاز انتخابی در دوره تابستان ۶ واحد درسی است.

- تبصره ۱: اگر میانگین نمرات دانشجویی در یک نیمسال حداقل ۱۷ باشد، در این صورت دانشجو با تأیید گروه آموزشی در نیمسال تحصیلی بعد می‌تواند حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را اخذ نماید.
- تبصره ۲: چنانچه دانشجو در نیمسال آخر برای دانش‌آموختگی حداکثر ۲۴ واحد درسی باقی داشته باشد، به شرطی که میانگین کل وی بالای ۱۰ باشد، می‌تواند تا ۲۴ واحد درسی اخذ نماید.
- تبصره ۳: در شرایط خاص که دانشجو با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسی دانش‌آموخته شود، با تأیید گروه آموزشی می‌تواند واحدهای مذکور را در دوره تابستان با معرفی به استاد اخذ نماید.
- تبصره ۴: دانشجو همزمان نمی‌تواند از مفاد تبصره ۲ و ۳ این ماده استفاده کند و در صورت دارا بودن شرایط تبصره ۱ همین ماده مجاز به اخذ ۶ واحد درس در تابستان با معرفی به استاد خواهد بود.
- تبصره ۵: در صورتی که واحدهای انتخابی یا باقیمانده دانشجو در پایان هر نیمسال، به تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای آموزشی دانشکده بنا به دلایل موجه و خارج از اراده دانشجو به کمتر از ۱۲ واحد درسی برسد، در این صورت این نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل در سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود، اما در مشروط شدن یا ممتاز شدن دانشجو بی‌تأثیر است. (به عبارت دیگر در شرایط مذکور، اگر میانگین نیمسال دانشجو کمتر از ۱۲ شد مشروط نیست و اگر ۱۷ و بالاتر شد ممتاز محسوب نمی‌شود.) در ضمن مقرر گردید لیست دانشجویان دارای زیر ۱۲ واحد (در اختیار دانشجو) پس از تأیید شورای آموزشی دانشکده تا دو هفته پس از حذف و اضافه به اداره کل آموزش جهت حذف نیمسال در سیستم آموزشی ارسال گردد.

ماده ۸:

در صورتی که دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی برای دانش‌آموختگی حداکثر دو درس نظری داشته باشد، با تأیید گروه آموزشی و با رعایت سقف واحدهای آن نیمسال می‌تواند دروس را به صورت معرفی به استاد در آن نیمسال یا دوره تابستان در آزمون هماهنگ معرفی به استاد که در تقویم آموزشی دانشگاه مشخص شده است اخذ و با موفقیت بگذراند.

- تبصره ۱: درس یا دروس معرفی به استاد به دروسی تعلق می‌گیرد که در نیمسال آخر سال تحصیلی دانشجویان نگریده باشد و یا به دلیل تداخل درسی دانشجو قادر به اخذ آن درس در نیمسال آخر نشده باشد و یا اینکه در آن درس نمره مردودی کسب کرده باشد.
- تبصره ۲: ارائه دروس عملی، کارآموزی، کارورزی و پروژه به صورت معرفی به استاد ممنوع می‌باشد.

- تبصره ۳: چنانچه دانشجویی قبلاً یک درس عملی - نظری را اخذ ولی نمره قبولی کسب نکرده باشد اما دوره عملی درس فوق را با موفقیت گذرانده باشد، می تواند با رعایت مفاد این ماده، بخش نظری آن درس را به صورت معرفی به استاد اخذ نماید.
- تبصره ۴: چنانچه دانشجو در نیمسال ماقبل آخر مشروط باشد در نیمسال آخر خود (چه نیمسال اول یا نیمسال دوم+تابستان) مجموعاً با معرفی به استاد می تواند تا سقف ۲۴ واحد انتخاب نماید.
- تبصره ۵: چنانچه دانشجو در نیمسال ماقبل آخر مشروط نباشد (معدل بین ۱۲-۱۶.۹۹) می تواند در نیمسال آخر خود (نیمسال اول) مجموعاً با معرفی به استاد تا سقف ۲۴ واحد انتخاب نماید.
- تبصره ۶: چنانچه دانشجو در نیمسال ماقبل آخر مشروط نباشد (معدل بین ۱۲-۱۶.۹۹) می تواند در نیمسال آخر خود (نیمسال دوم) تا سقف ۲۰ واحد و در دوره تابستان و معرفی به استاد مجموعاً تا سقف ۸ واحد انتخاب نماید.
- تبصره ۷: چنانچه دانشجو در نیمسال ماقبل آخر دانشجوی ممتاز شود و دارای معدل الف باشد (معدل ۱۷ به بالا) می تواند در نیمسال آخر خود (نیمسال اول یا نیمسال دوم+تابستان) مجموعاً با معرفی به استاد واحد ۳۰ واحد انتخاب نماید.
- تبصره ۸: در صورت مردودی در معرفی به استاد دانشجو موظف است آن درس یا دروس را در نیمسال بعد انتخاب واحد نماید.
- تبصره ۹: در صورت عدم مراجعه دانشجو در آزمون هماهنگ معرفی به استاد دانشجو موظف است پس از اخذ یک نیمسال مرخصی تحصیلی اجباری (و در سنوات غیر مجاز با پرداخت شهریه مصوبه هیات امنای دانشگاه) در آزمون هماهنگ بعدی معرفی به استاد شرکت نماید. (به شرط عدم مشکل نظام وظیفه برای آقایان)
- تبصره ۱۰: مقرر شد پس از ۱۰ روز از تاریخ برگزاری آزمون معرفی به استاد مسئولین آموزش دانشکده ها نسبت به پیگیری نمرات دانشجویان اقدام نمایند.
- تبصره ۱۱: اخذ دروس اختیاری (آزاد) تحت عنوان معرفی به استاد ممنوع می باشد.

*** ماده ۹:**

- چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش نیاز (تقدم وتأخر) هر درس، طبق برنامه درسی مصوب بر عهده گروه آموزشی است.
- تبصره ۱: چنانچه دانشجویی درس پیش نیازی را ۲ بار مردود شود می تواند (با موافقت گروه آموزشی) در نیمسال یا نیمسال های بعدی آن درس را در صورت ارائه اخذ و با درس بعدی هم نیاز نماید.
  - تبصره ۲: دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی، از رعایت مقررات مربوط به این ماده معاف است.

*** ماده ۱۰:**

- تعداد واحدهای جبرانی با تشخیص گروه آموزشی صرفاً برای دوره کارشناسی ناپیوسته حداکثر ۶ واحد می باشد و نمره درس جبرانی در میانگین نیمسال و کل محاسبه نمی شود.
- تبصره ۱: دانشگاه اختیار دارد برای دانش آموختگان دوره کاردانی پیوسته (فاقد مدرک پیش دانشگاهی) که معدل کل آنها زیر ۱۴ است و در دوره کارشناسی ناپیوسته که در رشته غیرمرتبط (به تشخیص گروه آموزشی) پذیرفته شده اند حداکثر ۲۰ واحد درسی جبرانی ارائه نماید نمره این دروس در میانگین نیمسال و کل محاسبه نمی شود.

*** ماده ۱۱:**

- آموزش رایگان برای هر دانشجو در هر رشته و مقطع تحصیلی صرفاً یکبار امکان پذیر است. (مطابق رای دیوان عدالت اداری در سال ۱۳۹۵ یک شخص می تواند ۲ بار از آموزش رایگان در یک مقطع استفاده کند به شرطی که تعهد آموزش رایگان اولین رشته خود را تسویه نماید).

*** ماده ۱۲:**

دانشجوی مشمول آموزش رایگان در دانشگاه‌های دولتی، در صورتی که فاقد سنوات تحصیلی مجاز (بالای ۴ نیمسال برای مقاطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته) و (بالای ۸ نیمسال برای مقطع کارشناسی پیوسته) باشد جهت انتخاب واحد در نیمسال های بعدی موظف به پرداخت هزینه مربوط طبق مصوبه هیأت امنای دانشگاه می‌باشد.

*** ماده ۱۳:**

دانشجوی مشمول این آیین‌نامه می‌تواند در دوره‌های غیرحضور (فراگیر _ مجازی) که منتهی به مدرک تحصیلی می‌شود، مطابق مصوبات مربوط به صورت همزمان تحصیل کند. (به شرط عدم مشکل نظام وظیفه برای آقایان)
تبصره ۱: تحصیل همزمان دانشجویان استعدادهای درخشان بر اساس مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت انجام می‌شود.

*** ماده ۱۴:**

برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره چگونگی و زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، اعلام و ثبت نمره، تاریخ تجدیدنظر و غیره طبق تقویم آموزشی مصوب شورای آموزشی دانشگاه انجام می‌شود.

- تبصره ۱: دانشجو در مقطع حذف و اضافه که در تقویم آموزشی قید شده است (هفته دوم هر نیمسال) می‌تواند حداکثر ۲ درس را حذف و ۲ درس را اضافه نماید. (تغییر گروه درس مشمول حذف و اضافه نمی‌شود)
- تبصره ۲: دانشجو موظف است انتخاب واحد نهایی خود را در هر نیمسال به تایید استاد راهنمای آموزشی رسانده و قطعی نماید.
- تبصره ۳: آموزش دانشکده موظف است واحد انتخابی مازاد دانشجویان را که برخلاف آیین‌نامه آموزشی می‌باشد در نیمسال اول حداکثر تا ۱۵ آبان و در نیمسال دوم حداکثر تا ۱۵ اسفند ماه به اداره کل آموزش به منظور بررسی و حذف نهایی اعلام نماید.

*** ماده ۱۵:**

مدت مجاز تحصیل در دوره‌های کاردانی (اعم از پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته دو سال و در دوره‌های کارشناسی پیوسته چهار سال است.

- تبصره ۱: دانشگاه اختیار دارد در شرایط خاص حداکثر یک نیمسال برای دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته و حداکثر دو نیمسال برای دوره کارشناسی پیوسته، مدت مجاز تحصیل را با رعایت ماده ۱۲ و تبصره آن افزایش دهد، ضمناً دانشجو در صورتی که در نیمسال دوم سال تحصیلی با گذراندن واحد‌های باقی مانده در ترم تابستان (حتی با اخذ معرفی به استاد) فارغ التحصیل می‌گردد در صورت داشتن شرایط فوق‌نیازی به حکم کمیسیون موارد خاص ندارد و در غیر اینصورت چنانچه دانشجو در این مدت دانش‌آموخته نگردد از ادامه تحصیل محروم و بازگشت به تحصیل آن منوط به اخذ مجوز از کمیسیون موارد خاص دانشگاه می‌باشد.

*** ماده ۱۶:**

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس توسط مدرس آن درس و بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج امتحانات انجام می‌شود و به صورت عددی از صفر تا بیست محاسبه می‌شود.

- تبصره ۱: برگزاری آزمون کتبی برای دروس نظری الزامی است.

- تبصره ۲: نمرات دروس تمرین دبیری و کارورزی، عملیات صحرائی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه درسی مصوب با پروژه ارائه می‌شود، در صورتی که به تشخیص مدرس و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می‌شود.
- تبصره ۳: مدرس هر درس موظف است گزارش نمره ارزیابی نهایی درس دانشجویان را ظرف مدت ۷ روز از تاریخ برگزاری امتحان پایان نیمسال آن درس از طریق سامانه آموزشی اعلام نماید.
- تبصره ۴: دانشجویی که به نمره ارزیابی درس اعتراض داشته باشد، می‌تواند ظرف مدت ۳ روز از تاریخ اعلام نمره، تقاضای تجدید نظر خود را از طریق سامانه آموزشی اعلام کند. مدرس درس نیز موظف است پیش از پایان مهلت ثبت نمرات، به اعتراضات دانشجویان رسیدگی و اشتباهات احتمالی را بر طرف و نمره قطعی را اعلام نماید.
- تبصره ۵: در رشته‌هایی که دارای درس با عنوان پروژه یا پایان‌نامه هستند مدت اجرای پروژه به شرح ذیل است:
  - ۱- دانشجویانی که در نیمسال اول درس پروژه را اخذ می‌نمایند فقط تا پایان همان نیمسال برای تحویل پروژه فرصت دارند، در صورت عدم ارایه پروژه نمره این درس صفر منظور می‌گردد و دانشجو موظف به اخذ مجدد درس (با پرداخت شهریه) در اولین نیمسال بعد و اتمام آن تا پایان همان نیمسال می‌باشد.
  - ۲- دانشجویانی که درس پروژه را در نیمسال دوم اخذ می‌نمایند و تا پایان همان نیمسال موفق به اتمام آن نمی‌شوند فقط تا پایان نیمسال تابستان (۳۱ شهریور ماه) مهلت اتمام پروژه را خواهند داشت. در صورت عدم ارایه نمره تا پایان شهریورماه، نمره دانشجو در آن درس صفر منظور می‌گردد و دانشجو موظف خواهد بود درس را در نیمسال بعد مجدداً انتخاب نموده (با پرداخت شهریه) و تا پایان همان نیمسال نمره قبولی را کسب نماید.

* ماده ۱۷:

حضور دانشجو در تمام جلسات درس دوره‌های حضوری الزامی است.

- تبصره ۱: اگر دانشجو در درسی بیش از ۳/۱۶ جلسات درسی یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس غیبت کند، نمره آن درس صفر و در صورت درخواست کتبی دانشجو و تشخیص موجه بودن غیبت توسط شورای آموزشی یا کمیسیون پزشکی نمره آن درس حذف می‌شود.
- تبصره ۲: در شرایط خاص، حذف تمامی دروس دانشجویی یک نیمسال تحصیلی با درخواست کتبی دانشجویی از تأیید دانشکده و سپس تأیید نهایی مدیر امور آموزشی دانشگاه تا قبل از شروع امتحانات (با احتساب در سنوات تحصیلی) و در خصوص حذف نیمسال (بدون احتساب در سنوات) فقط با رای کمیسیون موارد خاص یا کمیسیون پزشکی امکان پذیر می‌باشد. (فقط برای دانشجویان مشغول به تحصیل و در همان نیمسال)
- تبصره ۳: استفاده از تسهیلات تبصره ۲ ماده ۱۷ برای دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته فقط به مدت یک نیمسال و برای دوره‌های کارشناسی پیوسته به مدت دو نیمسال (با احتساب در سنوات) مقدور می‌باشد.
- تبصره ۴: دانشجو می‌تواند در صورت عدم غیبت کلاسی در شرایط اضطراری تا دو هفته قبل از شروع امتحانات پایان همان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را با تأیید گروه آموزشی حذف کند به شرط آنکه تعداد واحدهای باقیمانده دانشجو کمتر از ۱۲ واحد نشود.

* ماده ۱۸:

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ می‌باشد.

- تبصره ۱: دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا تمام نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو، ثبت و ضمن تاثیر در میانگین نیمسال باقی می‌ماند اما این نمره‌های مردودی در محاسبه میانگین کل دوره بی‌تاثیر خواهد بود و صرفاً

آخرین نمره قبولی در آن درس ملاک محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود. (در ضمن غیبت کلاسی و امتحانی مشمول این تبصره نیز می باشد)

- تبصره ۲: در صورت تغییر در سرفصل دروس رشته دانشجویان در حال تحصیل و تغییر ارزش واحدی برخی دروس در صورت موافقت گروه آموزشی مبنی بر یکسان بودن محتوای درس تبصره ۱ این ماده نیز برای این دسته از دروس اعمال خواهد شد.
- تبصره ۳: در صورت نمره مردودی در دروس تخصصی اختیاری رشته واخذ نمره قبولی در دروس تخصصی اختیاری دیگر ، تبصره ۱ این ماده اعمال نخواهد شد .
- تبصره ۴: تسهیلات این ماده شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم کمیته انضباطی، نمره مردودی (۰.۲۵) دریافت می کنند، نمی شود و حذف نمره مردودی مذکور فقط با مجوز کمیته انضباطی مقدور خواهد بود.

* ماده ۱۹:

- چنانچه میانگین نمرات دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می شود و در نیمسال بعد حداکثر می تواند تا ۱۴ واحد درسی انتخاب کند (به جز فارغ التحصیلان)
- تبصره ۱: دانشجوی حائز شرایط کاردانی (بین مقطعی) در صورت داشتن مشروطی نیمسال ماقبل آخر از رعایت حداکثر ۱۴ واحد در نیمسال آخر معاف بوده و مجاز به انتخاب حداکثر ۲۰ واحد درسی با معرفی به استاد می باشد و همچنین در صورت عدم مشروطی نیمسال ماقبل آخر می تواند تا سقف ۲۴ واحد با معرفی به استاد اخذ نماید .
  - تبصره ۲: چنانچه دانشجویی در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۲ نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال اعم از متوالی یا متناوب مشروط شده باشد، از تحصیل محروم می شود.

* ماده ۲۰:

- دانشجو می تواند با رعایت سنوات مجاز تحصیل در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته حداکثر دو نیمسال از مرخصی تحصیلی (با احتساب در سنوات) با تایید نهایی مدیر امور آموزشی دانشگاه استفاده کند.
- تبصره ۱: مدت مجاز مرخصی زایمان، دو نیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است.
  - تبصره ۲: مدت مجاز مرخصی پزشکی، در صورت تأیید پزشک معتمد دانشگاه و شورای آموزشی و یا کمیسیون پزشکی دانشگاه، حداکثر دو نیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات تحصیلی است
  - تبصره ۳: بررسی سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند مأموریت کاری همسر یا والدین و یا ولی قانونی) حداکثر تا دونیمسال تحصیلی و بدون احتساب در سنوات مجاز، در اختیار شورای آموزشی دانشگاه است.
  - تبصره ۴: دانشجو می تواند با تشخیص شورای آموزشی یا کمیسیون پزشکی دانشگاه حداکثر به مدت دو نیمسال از مجموع مرخصی های بدون احتساب در سنوات مندرج در تبصره های ماده ۲۰ بهره مند شود.
  - تبصره ۵: استفاده از مرخصی با احتساب در سنوات و حذف نیمسال با احتساب در سنوات مجموعاً تا یک نیمسال در دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته و تا دو نیمسال در مقطع کارشناسی پیوسته امکان پذیر است.

* ماده ۲۱:

- ثبت نام نکردن دانشجو در هر نیمسال تحصیلی، انصراف از تحصیل محسوب می شود.
- تبصره ۱: تاریخ درج انصراف از تحصیل دانشجو، آخرین نیمسال تحصیلی وی می باشد (۱۱/۱۵ ، ۴/۱۵ ، ۶/۳۱).
  - تبصره ۲: در صورتیکه انصراف از تحصیل دانشجو در حین تحصیل باشد تاریخ ثبت دبیر خانه فرم تسویه حساب ، ملاک درج تاریخ انصراف خواهد بود .

- تبصره ۳: تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل به مدت دو نیمسال در اختیار مدیر امور آموزشی و بیش از آن در اختیار کمیسیون موارد خاص می باشد ضمناً در صورت استفاده قبلی از مرخصی‌های مندرج در ماده ۲۰ تصمیم‌گیری در این خصوص با کمیسیون موارد خاص دانشگاه می باشد.
- تبصره ۴: در صورت عدم ثبت نام دانشجو در موعد مقرر و مراجعه جهت ثبت نام قبل از پایان حذف و اضافه، ثبت نام و انتخاب واحد قطعی تا سقف ۱۶ واحد و در مواردی که خارج از اراده دانشجو باشد با تشخیص معاونت آموزشی دانشکده تا سقف ۲۰ واحد بلامانع می باشد.
- تبصره ۵: دانشجویان اخراجی در صورتی می توانند درخواست انصراف از تحصیل دهند که حداقل یک نیمسال پس از اخذ مجوز کمیسیون موارد خاص به تحصیل اشتغال داشته و در نیمسال مذکور حداقل دارای میانگین معدل ۱۲ باشند.

*** ماده ۲۲:**

دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً و به صورت کتبی به اداره آموزش دانشکده مربوطه تسلیم کند. دانشجو مجاز است فقط برای یکبار و تا دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد، در غیر این صورت، پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر می شود.

*** ماده ۲۳:**

دانشجوی دوره‌های کاردانی و کارشناسی پیوسته با گذراندن حداقل یک نیمسال تحصیلی و داشتن شرایط زیر می‌تواند از یک رشته یا گرایش به رشته یا گرایش دیگر تحصیلی در همان دانشگاه تغییر رشته یا گرایش دهد:

الف) وجود رشته و یا گرایش و دوره مورد تقاضای دانشجو در دانشگاه

ب) موافقت گروه آموزشی مبدأ و مقصد و با تأیید نهایی مدیر امور آموزشی دانشگاه

ج) کمتر نبودن نمره‌های اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری گروه آزمایشی ذیربط از نمره آخرین فرد پذیرفته شده در آن رشته یا گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش با تأیید سازمان سنجش آموزش کشور از طریق کارنامه محرمانه

د) امکان ادامه تحصیل دانشجو در رشته یا گرایش جدید در سنوات مجاز باقیمانده

- تبصره ۱: دانشجو صرفاً در هر دوره تحصیلی برای یکبار می‌تواند با رعایت شرایط این ماده، تغییر رشته یا گرایش دهد.

*** ماده ۲۴:**

تغییر رشته از دوره‌های پایین به دوره‌های بالاتر، از غیر دولتی به دولتی، از شبانه به روزانه، از غیر حضوری به نیمه حضوری و حضوری ممنوع است ولی بر عکس آن مجاز است. همچنین تغییر رشته و گرایش در دوره‌های تکمیل ظرفیت و نیمه متمرکز نیز ممنوع می باشد.

- تبصره ۱: تغییر رشته دانشجویی که پذیرش وی در دوره از طریق بدون آزمون می‌باشد به رشته‌هایی که پذیرش در آنها از طریق آزمون سراسری صورت گرفته باشد، ممنوع است.

*** ماده ۲۵:**

تغییر رشته دانشجو در دوره کارشناسی ناپیوسته ممنوع است، اما تغییر گرایش با داشتن شرایط و ضوابط ذکر شده در ماده ۲۳ امکان‌پذیر است.

ماده ۲۶:

میهمانی و انتقال دانشجو مطابق آیین‌نامه میهمانی و انتقال دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی مصوب وزارت انجام می‌شود (به شرط وجود دوره مورد تقاضا در خصوص متقاضیان انتقال دائم در سال پذیرش)

- تبصره ۱: واحد های درسی که دانشجو به عنوان میهمان در دانشگاه اراک گذرانیده پس از انتقال دایم به دانشگاه اراک عیناً در کارنامه انتقالی وی ثبت و ملاک پذیرش حداقل نمره ۱۰ می باشد همچنین ملاک پذیرش نمرات میهمانی برای دانشجویان دانشگاه اراک در دانشگاه های دیگر نیز حداقل ۱۰ می باشد .
- تبصره ۲: مسئولیت عدم رعایت آیین نامه آموزشی دانشگاه اراک توسط دانشجویان میهمان به سایر دانشگاهها در طول تحصیل بر عهده شخص دانشجو بوده و پس از اعلام نمرات توسط دانشگاه مقصد مطابق قوانین آموزشی دانشگاه اراک برای این دسته از دانشجویان عمل خواهد شد و در شرایط خاص در صورت عدم رعایت موازین آموزشی برای دروس دانشجوی میهمان به سایر دانشگاهها طبق تاییدیه های دانشکده و گروه آموزشی مربوطه قابل بررسی در آموزش کل دانشگاه خواهد بود.
- تبصره ۳: انتقال یا انتقال توام با تغییر رشته برای دانشجویان دوره های نیمه متمرکز ممنوع می باشد.

ماده ۲۷:

انتقال توأم با تغییر رشته یا گرایش، در صورت احراز شرایط (موضوع مواد ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶) و با کسب موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد فقط برای یک بار امکان پذیر است.

ماده ۲۸:

دروسی از دانشجو قابل تطبیق و معادل سازی می باشد که به تشخیص گروه آموزشی با دروس رشته یا گرایش جدید اشتراک محتوایی (طبق برنامه درسی مصوب) داشته باشد و نمره آن‌ها با احتساب در معدل کل و سنوات در کارنامه ی دانشجو ثبت و باقی می‌ماند.

- تبصره ۱: کلیه سوابق تحصیلی دانشجویان انتقالی به همان رشته در دانشگاه اراک عیناً در کارنامه دانشجو ثبت میگردد و دروس پذیرفته شده با نمره ۱۰ به بالا پس از تایید گروه آموزشی (با احتساب در میانگین نیمسال و کل) و دروس پذیرفته نشده فقط در میانگین نیمسال دانشجو محاسبه می گردد .
- تبصره ۲: کلیه سوابق تحصیلی دانشجویان انتقال توام با تغییر رشته یا تغییر رشته داخلی عیناً در کارنامه دانشجو ثبت میگردد و دروس پذیرفته شده با نمره ۱۰ به بالا پس از تایید گروه آموزشی (با احتساب در میانگین نیمسال و کل) و دروس پذیرفته نشده فقط در میانگین نیمسال دانشجو محاسبه می گردد ، ضمناً در صورت داشتن بیش از یک نیمسال مشروطی در رشته قبلی، فقط یک نیمسال مشروطی در رشته جدید لحاظ می گردد.
- تبصره ۳: در خصوص ثبت سوابق تحصیلی قبلی دانشجویان رشته های نیمه متمرکز مقرر شد فقط دروس مورد پذیرش در تطبیق بدون قید نیمسال تحصیلی در کارنامه دانشجویان ذینفع درج گردد.
- تبصره ۴: دروس گذرانده دانشجویان انصرافی، اخراجی و فارغ التحصیل از دانشگاههای غیرانتفاعی، پیام نور (رسمی و فراگیر) آزاد ، علمی و کاربردی ، فنی و حرفه ای و دانشگاههای مجازی قابل تطبیق و پذیرش نمی باشند.
- تبصره ۵: دروس گذرانده شده توسط دانشجویان انصرافی، اخراجی و فارغ التحصیل از دانشگاههای دولتی با نمره حداقل ۱۰ و فقط در مقطع کارشناسی پیوسته قابل قبول می باشد (به شرط آنکه بیش از دو سال از زمان انصراف، اخراج یا فارغ التحصیلی دانشجو نگذشته باشد).

- تبصره ۶: به ازای هر ۱۲ تا ۲۰ واحد از دروس معادل سازی شده برای دانشجویان انصرافی، اخراجی یا فارغ التحصیل، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجویان کاسته می‌شود.
- تبصره ۷: فقط دروس با تعداد واحد مساوی یا بیشتر قابل معادل سازی می‌باشند.

ماده ۲۹:

- ملاک دانش‌آموختگی برای دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته داشتن میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.
- تبصره ۱: چنانچه میانگین کل نمرات دانشجویی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی آن دوره کمتر از ۱۲ باشد تنها یک نیمسال (در سنوات مجاز) با مجوز مدیر امور آموزشی دانشگاه به وی فرصت داده می‌شود تا با اخذ مجدد حداکثر ۲۰ واحد (۱ تا ۲۰ واحد) از درسهایی که با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده باشد (نمرات ۱۰ تا ۱۱/۹۹)، میانگین کل دروس اخذ شده خود را به حداقل ۱۲ برساند (به جز کاردانی بین مقطعی) و مدرک تحصیلی دوره را دریافت کند در غیر این صورت از تحصیل محروم می‌شود.
- تبصره ۲: در صورتی که معدل کل دانشجوی در هر حالتی به ۱۲ نرسد فقط گواهی تعداد واحد گذرانده به ایشان تعلق خواهد گرفت.
- تبصره ۳: دانشجوی محروم از تحصیل (به دلیل داشتن مشروطی منجر به اولین اخراجی در نیمسال آخر) در صورت فارغ التحصیلی (حتی با داشتن نیمسال تابستان و معرفی به استاد) و عدم نیاز به ترمیم معدل می‌تواند بدون اخذ مجوز کمیسیون موارد خاص مدرک تحصیلی خود را به شرط کسب حداقل میانگین کل ۱۲ دریافت نماید.

ماده ۳۰:

- در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل دوره کارشناسی پیوسته حداقل ۶۸ واحد درسی (شامل حداکثر ۱۰ واحد دروس عمومی و مابقی از سایر دروس دوره) را با نمره قبولی گذرانده و میانگین کل دروس گذرانده وی ۱۲ یا بالاتر باشد، در این صورت می‌تواند مدرک دوره کاردانی همان رشته را دریافت کند و در صورت کسری واحد و نیاز به اخذ معرفی به استادی می‌تواند درخواست خود را جهت طرح به شورای آموزشی دانشگاه تسلیم نماید. در غیر این صورت به دانشجوی مذکور و همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته فقط گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده داده خواهد شد.
- تبصره ۱: در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته بیش از واحدهای مورد نیاز دوره کاردانی را با نمره قبولی گذرانده باشد، دروسی که دانشجوی با نمره ۱۲ یا بالاتر گذرانده است، ملاک سنجش مدرک کاردانی قرار می‌گیرد. در چنین مواردی فقط دروس مازاد بر دوره کاردانی با نمره کمتر از ۱۲ از کارنامه دانشجوی حذف می‌گردد ضمناً مقرر گردید به منظور ارتقاء معدل دانشجویان در خصوص حذف واحدهای عمومی اولویت حذف با نمرات پایین تر باشد (در صورت درخواست دانشجویان و احراز نشدن شرایط جدید در کارنامه از قبیل مشروطی جدید و ...).
- تبصره ۲: در محاسبه کاردانی بین مقطعی دروس اختیاری آزاد مانند آشنایی با دفاع مقدس و... حذف نمی‌گردد.
- تبصره ۳: صدور مدرک کاردانی حسب تقاضای دانشجوی و صرف نظر از وجود دوره کاردانی در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه محل تحصیل دانشجوی انجام می‌شود.
- تبصره ۴: در رشته‌های مهندسی (زیر مجموعه دانشکده فنی و مهندسی و در سایر دانشکده‌های دارای رشته‌های مهندسی) که منجر به کاردانی بین مقطعی می‌گردد کلمه مهندسی از عنوان رشته حذف می‌گردد، ضمناً در خصوص فارغ التحصیلان رشته مهندسی شیمی در مدرک فارغ التحصیلی آنان عنوان کاردان فنی شیمی درج خواهد شد.

ماده ۳۱:

تاریخ دانش‌آموختگی برای فارغ‌التحصیلان در دانشگاه اراک در نیمسال اول ۱۵ بهمن ماه و در نیمسال دوم ۱۵ تیرماه و در تابستان ۳۱ شهریور ماه ثبت می‌گردد.

ماده ۳۲:

مسئولیت حسن اجرای این شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه آموزشی و هرگونه پاسخگویی قانونی مترتب بر آن بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی دانشگاه می‌باشد.

ماده ۳۳:

این شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه دوره‌های کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته) مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت (به شماره ۲/۲۴۴۷۵۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۴) در یک مقدمه و ۳۳ ماده و ۷۰ تبصره در دویستمین جلسه شورای آموزشی مورخ ۹۶/۱۰/۳ دانشگاه اراک مورد بازنگری و تصویب رسید و برای کلیه دانشجویان روزانه و شبانه در حال تحصیل از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است، ضمناً اجرای برخی مفاد شیوه‌نامه مذکور برای دانشجویان ماقبل در اختیار مدیر امور آموزشی دانشگاه می‌باشد.